

Akuthjälpssystem på danska öar

Ö-räddning är något som vi har haft som en aktuell fråga inom Skärgårdarnas Riksförbund under en längre tid och nu är det ännu tydligare i och med den nya Blåljusgruppens arbete. Hur fungerar det på andra öar i andra länder?

På varje ö finns ett akutskåp med hjälpmedel för första hjälpen. Det är bara de utbildade akuthjälparna på ön som har koden för att låsa upp skåpet. Här på Omö är skåpet placerat på öns fina aktivitetshus.

Foto: Eva Widlund

Vid ett besök på Omö i Danmark fick vi se det stora akutskåpet på väggen till öns aktivitetshus. Ett ganska stort grått skåp med en larmlampa på taket, lättillgängligt placerat på ön.

Dorthe Winther, lärare och bosatt på Omö, berättade att det på ön finns ett antal utbildade 112-akuthjälpare och att det bara är dessa personer som har tillgång till skåpet som innehåller hjärtstartare, syrgas, adrenalin och annan utrustning som behövs snabbt vid ett akutfall.

Det danska akuthjälpssystemet

Systemet med 112-akuthjälpare fungerar ungefär på samma sätt på alla danska öar, med lite variation från

Foto: Dorthe Winther

Alla som är med i Första hjälpen beredskapen har särskilda jackor när de går ut på larm. De syns bra och det har mer än en gång visat sig att läkare på besök därmed har erbjudit sin hjälp.

region till region. Öarnas förstehjälpare är frivilliga, obetalda öbor som utbildas av regionerna, vilka ansvarar för första hjälpen beredskapen.

Alla akuthjälpare får en avancerad utbildning i första hjälpen. I Region Själland, som Omö tillhör, sker utbildningen på varje ö, läraren kommer till ön och till deltagarna och håller kurs. Grundkursen går över tre helger och därutöver får alla akuthjälpare en repetitionskurs en gång om året. De får också tillsyn när de har kallats ut på ett uppdrag – och det är viktigt, poängtera öborna.

Vid ett larm

När en olycka inträffar på en ö och 112 larmas får alla akuthjälpare ett textmeddelande med adressen till olycksplatsen. De akuthjälpare som finns hemma på ön skyndar sig till platsen och på vägen dit kör de förbi akutskåpet med hjälpmedel och tar defibrillator med mera med sig. När den första akuthjälparen öppnar skåpet med en kod, tänds en lampa på taket, så de andra kan se att utrustningen är hämtad och därmed inte behöver slösa tid att köra till skåpet. När skåpet öppnas, skickas samtidigt meddelande till den akuta enheten, som då ser att akutskåpet har öppnats.

Framme vid olycksplatsen hjälper de den skadade, tar hand om anhöriga, och har ständig telefonkontakt med första hjälpen-avdelningen på larmcentralen, som ger dem goda råd om vad de ska göra i förhållande till den

sjuke. Likaså kan de ha kontakt med läkaren ombord på ambulanshelikoptern. Akuthjälparna stannar hos den sjuke/skadade tills helikoptern anländer och läkaren därmed tar över.

De flesta av öarna har också en frivillig brandkår. På några öar är det samma beredskap för brand och för akuthjälp. Vissa människor är då gemensamma för båda räddningsinsatserna.

Började i södra Danmark

Det var Region Syddanmark som tog det första initiativet till att få etablera en första hjälpen beredskap på de syddanska öarna. Det har sedan spridit sig till flera regioner, och inte bara till öar utan även till landsbygdsområden som ligger långt från större städer.

Första hjälpen beredskapen är finansierad av den regionala "pre-hospitala" enheten som ser en klar fördel i att tiden från larm till en första hjälpen insats minskas rejält med detta system.

Dorthe tycker det är en bra idé med akuthjälpare. De bidrar till att skapa förtroende bland både öbor och turister. Systemet är enkelt och fungerar riktigt bra - också för att det alltid följs upp så att eventuella fel rättas till. Det finns vissa öar som har både läkare och sjuksköterskor, men de har fortfarande en akut hjälpkår. Läkaren kan mycket väl vara utanför ön.

Eva Widlund